

Hvordan hjælper vi elever med bekymrende fravær?

Denne lille vejledning er en udløber af projekt "Et godt skoleliv - et fælles ansvar" - og giver forslag til, hvordan du som lærer kan hjælpe børn med bekymrende fravær.

Indhold:

- 1 Hvad er bekymrende fravær?
- 2 Hvordan kan jeg tale med min elev om et bekymrende fravær?
- 3 Hvad gør jeg hvis mine samtaler med eleven ikke er tilstrækkelige?
- 4 Hvordan får jeg positiv kontakt med forældrene?
- 5 Hvordan kan jeg tale med forældrene om elevens bekymrende fravær?
- 6 Hvad gør jeg, hvis det heller ikke hjælper at tale med forældrene?
- 7 Hvornår og hvordan inddrages BørneCenter/Myndighedssocialrådgivere?
- 8 Bekymringslinealen

1. Hvad er bekymrende fravær?

Det er dig som lærer, der vurderer om elevens fravær er bekymrende!

Det *objektive* bekymrende fravær er et registreret fravær (uanset årsag) over 20% i en given periode - f.eks. 3 måneder. Her bør du og skolens ledelse altid tage stilling til eventuel kontakt.

Det *subjektive* bekymrende fravær er når du bekymrer dig over en elevs manglende fremmøde uanset omfang - f.eks. på bestemte dage og/eller bestemte fag. Det kan også være at eleven mentalt ikke er tilstede. Her bør du drøfte eleven med teamet omkring klassen, kolleger og/eller ledelse, og overveje en særlig indsats for eleven.

Du er som lærer en vigtig person i barnets liv og du kan gøre en forskel.

Børns uhensigtsmæssige adfærd er ofte at betragte som en invitation til at tage del i deres liv - så hvilken besked er det eleven prøver at sende til dig?

Der er uanede - om end ikke uendelige - muligheder for at hjælpe din elev.

2. Hvordan kan jeg tale med min elev om et bekymrende fravær?

Når du har besluttet dig for at tale med eleven, bør du gøre dig klart hvad du kan og vil gøre - altså formålet med samtalen og hvorledes du vil følge op på den!

Her er lidt stikord til samtalen:

- Afsæt god tid - f.eks. $\frac{1}{2}$ time
- Sig til eleven at fraværet bekymrer dig, og du gerne vil vide, om der er noget du kan gøre for at hjælpe eleven
- Læg vægt på at det er elevens trivsel der bekymrer - det faglige bør komme i anden række
- Giv rum for elevens udlægning - lyt og forsvar hverken dig eller "skolen"

- Hold dig i første omgang til at tale om skolen- også selvom du tænker at problemet nok ligger udenfor denne (hjem/fritid)
- Forsøg at undgå at stille spørgsmål der kan besvares med ja, nej eller Okey. Brug gerne "Hv"-spørgsmål: Hvad...? Hvem...? Hvorledes.....? Hvordan...?, f.eks:
 - Hvad synes du bedst om her i skolen - nævn 3 ting
 - Hvad synes du er sværest her i skolen - nævn 3 ting
 - Hvad skal der til for at du blive gladere for at gå i skole?
 - Hvordan vil du beskrive en god skoledag?

Du kan også vende et spørgsmål rundt for at få en anden indfaldsvinkel:

- Hvis det nu var din mor/matematiklærer/klassekammerat etc., jeg talte med, hvad tror du så hun/han ville have svaret?

Spørg også til de forskellige fag og bed evt. om "pointscore" fra 0-10 for hvert enkelt fag, - des højere karakter des mere glæde ved faget. Bed om pointgivning både i forhold til det faglige og til læreren og elevens vurdering af egen indsats.

Skriv det gerne skematiseret ned - det giver god anledning til at spørge videre, og måske afslører det nogle af elevens problemer. Der kan komme en rigtig god samtale ud af en sådan gennemgang, og du kan blive overrasket over, at eleven måske har et helt andet billede af sig selv og skolen.

- Spørg til lektier - er der brug for hjælp?

Tænk i nære løsninger - altså hvad du og skolen kan bidrage med. Ofte er det banale det basale, og forhåbentlig kan du og eleven finde frem til hvordan han/hun bliver bedre i stand til at passe sin skolegang - og bliver glad for det. Vær tålmodig med ændringer - små sejre er bedre end store nederlag. Men følg op og aftal hvornår I taler sammen næste gang - og hvorledes du orienterer forældrene om jeres samtale.

Det kan være relevant at spørge ind til forhold uden for skolen - altså fritid og hjem. Vær forsigtig. Vis interesse - ikke nysgerrighed. Tegn f.eks. et sociogram sammen med eleven, hvor du sætter eleven i centrum og laver blæksprutlearme ud til elevens omverden - familie, venner, fritid, etc. Dette er en objektiv måde at spørge ind på, og du vil oftest opleve at denne oversigt engagerer eleven og du pludselig ser eleven i andre sammenhænge, der måske kan forklare nogle af elevens problemer.

Husk altid at vise respekt for forældrene, også selvom du - og måske også eleven - synes de burde kunne gøre det meget bedre!

3. Hvad gør jeg hvis mine samtaler med eleven ikke er tilstrækkelige?

Ofte er årsagen til elevens bekymrende fravær mere kompleks end som så. Udover skolerelationen kan andre forhold spille ind. Populært sagt kan der normalt "justeres på alle tre haner" - elev, skole og hjem - og skabes muligheder for et bedre skoleliv. Hvis ikke du allerede har drøftet elevens situation med skoleledelsen bør du gøre det her! Overvej også at bede kolleger om inspiration og hjælp - der er ofte værdifulde erfaringer blandt disse! Mange skoler har også AKT-lærere med særlig viden.

4. Hvordan får jeg positiv kontakt med forældrene?

Langt de fleste forældre er interesserede i at hjælpe deres børn - men mange bliver usikre og føler sig kritiseret, når skolen kontakter dem med bekymringer om deres barn. Start derfor gerne positivt og understreg at, du kontakter dem, fordi deres barn er værd at gøre en ekstraindsats for!

Spørg om forældrenes mulighed og ønsker for en fælles samtale om deres barn - vær fleksibel m.h.t. tidspunktet. Vurder om barnet bør være med til første samtale - sommetider er det godt med en "voksensnak" først, hvor tingene kan siges mere direkte - men vær sikker på af hvem og hvordan eleven bliver orienteret. Det er helt afgørende at vi husker at arbejde MED barnet - ikke kun omkring det.

5. Hvordan kan jeg tale med forældrene om elevens bekymrende fravær?

På mødet med forældrene skal du igen tage udgangspunkt i din bekymring for barnet. Du bør samtidig overveje om I skal være 2 fra skolen så du har en at "sparre med" bagefter og måske også gøre dig mere tryk. Fortæl hvad I baserer bekymringerne på, og spørg til forældrenes oplevelse af dette.

Fortæl hvad I har gjort/tænkt for deres barn og spørg til forældrenes ideer.

Giv forældrene rum til deres synspunkter - også selvom den måtte være kritisk overfor skolen og lærere. (Ofte er forældres egne skoleerfaringer ikke gode - tal evt. også med dem om disse, og gerne når eleven er til stede.)

Spørg forældrene om hvordan de mener de kan støtte deres barn i forhold til skolen - f.eks. ved at tage udgangspunkt i "døgn-hjulet":

- Aftensituation: Lektier / madpakke / pakke taske / lægge tøj frem
- Sengesituation: Slukke for lyset / computer / TV / mobil (aftenritual?)
- Morgensituation: Vækning / morgenvask / morgenmad / gå i skole og hvordan
- Skolesituation: Kan vi i fællesskab gøre eleven gladere i skolen?
- Eftermiddag: Hjemkomst - tid og hvordan / Hygge? / Aktiviteter?

Nogle elever er meget overladt til sig selv - skal selv stå op og komme i skole og kommer hjem til et tomt hus. Tal med forældrene om hvad der kan gøres, hvis eleven har svært ved at komme af sted - f.eks. at de ringer hjem eller familie eller nabo kommer og hjælper eleven af sted - og/eller eleven kan være hos nogen efter skole.

En tryk hverdag med trykke rammer giver trykke - og skoleparate - børn!

Når man prøver at hjælpe en elev vil der ofte være flere områder man gerne vil se forbedringer på. Det er godt at have store mål - men oftest bør man starte med små skridt. Skriv målene ned og vælg hvad der først skal sættes på - f.eks. at eleven kommer i skole, og derefter bygge på. Hvert lille fremskridt skal fejres som en gevaldig sejr og der bør ikke spares på ros til eleven! Og vær tålmodig.

Eleven skal inddrages i beslutningerne og have mulighed for at kommentere disse, og det skal aftales hvorledes man i fællesskab følger op. Men det er vigtigt at det er de voksne omkring barnet som tager ansvar!

Sometider kan vi være uenige med forældrene om indsatsen. Her er det vigtigt at respektere, at forældre kender deres børn bedst - men også turde sige, at det ikke altid er det samme som at vide, hvad der er bedst for deres barn!

For nogle elever kan der laves en SMS-aftale med forældre ved elevfravær - så alle parter kender problemets omfang og handler derpå.

6. Hvad gør jeg, hvis det heller ikke hjælper at tale med forældrene?

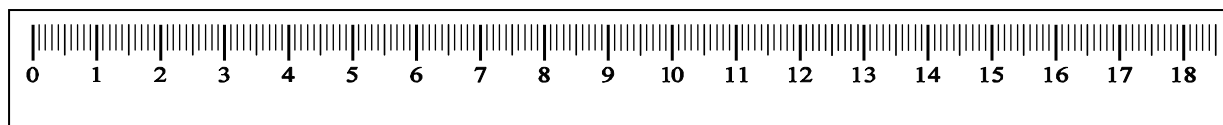
Der er på skolen mulighed for at trække på hjælp fra kolleger, ledelse og PPR-, og SSP medarbejdere samt den socialrådgiver der er tilknyttet din skole (afhænger af kommende struktur). Fortsætter problemet og er barnets udvikling alvorlig truet, bør næste skridt være at indkalde til et internt netværksmøde med PPR og BørneCenter. Aftal med din leder hvem som gør hvad og hvor kompetencen ligger. Fra 1. januar 2010 gælder, at man kan holde et sådant møde uden at orientere forældrene forlods - men bedst er det naturligvis at de er inddraget. På netværksmødet aftales det videre forløb og hvem som er ansvarlig for dette.

7. Hvornår og hvordan inddrages BørneCenter/Myndighedssocialrådgivere?

Hvis dine og skolens bestræbelser ikke ændrer elevens fremmøde bør der indkaldes til internt netværksmøde hvor også en (myndigheds-) socialrådgiver deltager. På dette møde tages der stilling til om der er særlige sociale forhold der gør, at der kan og bør iværksættes sociale støtteforanstaltninger til eleven og evt. dennes familie, hvilket forudsætter en såkaldt §50 undersøgelse. Dette bør ske gennem et såkaldt "overdragelsesmøde" - hvorfor der henvises her til den tværfaglige håndbog.

8. Bekymringslinealen:

Det kan være svært at vurdere hvornår dette skal ske - men Bekymringslinealen kan være et brugbart værktøj mhp. hvem der kan hjælpe, og hvor ansvaret ligger:

Hvor på skalaen/linealen vurderer du elevens problemer til at være?

GRØN ZONE		GUL ZONE	RØD ZONE	
Almindelige børn / Generelle tidsypiske problemer	Sårbare/Sarte børn / Trivsels- og tilpasningsproblemer	Børn i forbigående vanskeligheder med mere specifikke behov for hjælp og støtte	Børn med væsentlig behov for særlig støtte	Børn med åbenbar risiko for at lide alvorlig skade
Skole	Skole netværk	Netværksmøde	Underretning/ § 50 ff.	Foranstaltninger

Ofte vil de svære steder være hvor der er overgange mellem de forskellige zoner - det er her der er brug for samtale mellem de professionelle.

Håber du har fået noget inspiration og ideer du kan bruge.

Sven Lindahl - Projektkoordinator / Socialrådgiver - August 2010

"Et godt skoleliv - et fælles ansvar"